

**NATURSKOLEN – TILRETTELAGTE UNDERVISNINGSFORLØB
FOR ALMEN OG SPECIALOMRÅDET**

Indholdsfortegnelse

Sådan arbejder vi	3
Hvem benytter sig af Naturskolens læringsrum og -materiale?.....	4
Hvad kan Naturskolen tilbyde?	6
Naturskolens læringsmateriale	7
Stave- og læsehesten	8
Stav med katten.....	9
Praktisk arbejde og matematik.....	10
Udrug æg.....	12
Hønselotsbingo	14
Biodiversitet	16
Naturskolens naturterapi	18

1. oplag, juni 2020

KONTAKTOPLYSNINGER

Kontaktperson:

Jill Juul Fjeldgaard

Mail: jjf@dsternen.dk

Telefon: 51 83 67 86

Al undervisning foregår på:

Smidstrup Farmen

Jydebjergvej 32

3250 Gilleleje

(Indkørsel fra Helsingvej)

Jill Juul Fjeldgaard

DAGSKOLEN TERNENS NATURSKOLE

Sådan arbejder vi

På Dagskolen Ternen og på Naturskolen arbejder vi med Neurosequential Model of Therapeutics (NMT) som grundlæggende metode og arbejder med elevernes narrativer omkring faglighed og egen forståelse af kompetencer.

Vi arbejder med at skabe tillid til elevernes egne kompetencer og skabe tryghed i læring, samt at læring netop kan finde sted i alle situationer omkring os. Vi arbejder tæt sammen med gårdens dyr, som bruges til undervisning i alle skolens fag. Dette tætte samarbejde, giver eleverne mulighed for at opleve læring igennem flere forskellige færdigheder og bruge deres faglige kompetencer udenfor klasse-lokalet på en ny og motiverende måde. Her er plads til alle faglige niveauer og læringsstile, da vi arbejder med det enkelte barn og dennes betingelser for at kunne nå den næste milepæl i zonen for nærmeste udvikling.

De opgaver, vi tilbyder, kan derfor nemt differentieres, så den samme opgave kan tilpasses de enkelte elevs faglighed, uden at eleverne bliver ekskluderet fra fællesskabet.

Inddragelse af dyr i undervisningsaspektet giver eleverne muligheden for at udfordre deres sociale og faglige kompetencer, samt at kunne udvikle en stærkere ansvarsfølelse, idet eleverne vil opleve, at dyrene har behov, som skal opfyldes for, at dyret har det godt. Eleverne vil blive udfordret på deres relationer, som både spænder mellem mennesker men også mellem eleven og det enkelte dyr.

Samarbejdet mellem eleverne opsættes efter cooperative learning principet, så alle elever indgår i læring og kan udfordre deres egne forståelser af opgavens indhold, men også deres egen identitetsforståelse.

Hvem benytter sig af Naturskolens læringsrum og -materiale?

Vi tilbyder undervisning og læringsforløb til elever og skoleklasser inden for følgende områder:

Almenområdet

Elever/skoleklasser i:

- Kommunale folkeskoler
- Privatskoler
- Efterskoler

Specialområdet

Elever/skoleklasser i:

- Kommunale- og private specialklasser
- Interne skoler

Når en skole/klasse ønsker at bruge Naturskolens læringsrum og -materialer, laves der en aftale med Naturskolens kontaktperson. Der laves en aftale om, hvor mange elever, hvor ofte, og hvilke læringsrum, man ønsker at benytte. Naturskolen stiller en til to undervisere til rådighed afhængig af, hvor mange elever der skal deltage.

Skolernes eget fagpersonale kan med fordel indgå som undervisere i flere af læringsrummene. Der kan laves aftaler om enkelt dags events eller forløb, der strækker sig over en længere periode. Naturskolens undervisere kan tilrettelægge gode forløb for holdstørrelser op til 25 elever for almenområdet og op til 10 - 15 elever for specialområdet, som vil blive fordelt i mindre grupper.

Til de fleste læringsforløb, vil der være et forarbejde fra skolens eget fagpersonale. Materiale til dette vil blive fremsendt i forbindelse med aftale om forløb på Naturskolen.

NatuurSkolen

Hvad kan Naturskolen tilbyde?

Levende læringsrum

Naturskolen tilbyder et alternativt læringsrum til klasseværelset, som giver børn mulighed for andre læringsmåder med andre stimuli end i de vante omgivelser. Muligheden for at inddrage dyr i undervisningen giver den ekstra dimension, at børnene kan tage ansvar for at lære fra sig på en ukompliceret måde.

Naturskolens levende læringsrum tilbyder en verden af muligheder:

- Lær sammen med kaniner og marsvin. Eleverne medbringer eget undervisningsmateriale og undervisningen deles op i mindre intervaller. I pauserne sidder eleverne og slapper af med en kanin eller et marsvin på skødet. 5 - 8 elever ad gangen.
- Læs sammen med kanin eller marsvin. For de elever, der har svært ved at modtage læring. Hvis det er svært selv at skulle modtage læring, så lad

eleven lære kaninen de små tabeller eller alfabetet. 5 - 8 elever ad gangen.

- Øv og øg koncentrationen med hipoterapi. 3 - 6 elever ad gangen.
- Øv og øg motorik og balance. Her går eleven nogle baner med fysiske udfordringer sammen med hest eller æsel. 3 - 6 elever ad gangen.
- Øv og øg dansk og matematikfærdigheder. Her kan eleven via plader med tal, bogstaver, ord mv. regne, stave eller lære grammatik sammen med hest eller æsel.
- Grise og geder bruges som fordybelsesemner. Her kan eleven søge viden, iagttage adfærd, tage billeder, lave plancher og skrive opgaver.
- Hvad kom først – hønen eller ægget? I det levende læringsrum må eleven stille alle spørgsmål og være nysgerig undersøgende.
- Fra jord til bord. Hvor kommer maden fra? Eleverne kan høste grønt sag eller frugter, tilberede det og spise den sammen med sin madpakke.
- Bliv uddannet dyreguide. Eleven skal modtage læring, gå til prøve og modtage et "Dyreguidebevis".
- Overnatte i – eller uden telt – i fold med dyrene. Eleverne går aftenrundt med landmanden og siger god nat til alle dyrene. De er med til at slagte en høne, høste grøntsager i haven og lave mad over bål. Og når eleverne ligger ved bålet i soveposen, er det muligt at kigge stjerner. Dette kan også være en vinteraktivitet.
- Hvad kan jeg finde i en omkreds af 10 meter? Undervisning i naturvidenskab, hvor eleverne afsøger og undersøger et område med lup, tager billeder og laver lydoptagelser af dyr og insekter. Efterfølgende skal der artsbestemmes, hvad angår planter og dyr m.v.

Naturskolens læringsmateriale

Naturskolens læringsmateriale er et dynamisk materiale, der hele tiden udvikles og afprøves i forhold til behov og efterspørgsel.

Læringsmaterialet vil altid have dyr og natur som omdrejningspunkt. Undervisningen foregår i og med naturen og sammen med dyrene.

Til de enkelte læringsmaterialer vil der typisk være brug for en forhåndsviden, som eleverne skal være instrueret i inden forløbet på Naturskolen. Dog kan man også "vende forløbet" rundt, og vække elevens interesse for emnet ved at gennemføre et læringsforløb, og så tage tilbage i klassen og indhente den viden, eleven ikke havde på forhånd.

Undervisningsforløb

På de kommende sider introduceres de enkelte læringsforløb.

Læs mere om

Tilrettelagte undervisningsforløb

Side 8-17

Naturterapi

Side 18-19

Stave og Læsehesten

Faglige mål

- Eleven kan lave små sammensatte sætninger
- Eleven kan knytte ord sammen med ordklasser
- Eleven kan læse/høre bogstavlyde og forstå dem
- Eleven kan læse lydrette og ikke lydrette ord
- Eleven kan stave til små lydrette/ikke lydrette ord

Læringstyper

- Taktil
- Visuel
- Auditiv

Før opgaven

Eleven skal have kendskab til ordklasser og kunne med hjælp læse og forstå små ord. Større klassestrin kan udvide opgaven med flere ordklasser, længere ord og lignende. Opgaven er designet ud fra et low arousal perspektiv, hvori

hesten agerer som tryghed og motivationsfaktor for eleven.

Arbejdet med dyr giver et andet perspektiv på læringen og kan give eleven mere selvtillid indenfor egne faglige kompetencer, nu eleven skal "undervise" hesten i at bruge læse-/stave-/skrive-færdigheder.

Opgaven repeterer ord og ordklasser, idet ordet først skal læses, derefter skal eleven finde den rigtige ordklasse tavle og så skrive ordet.

Til slut skal eleven danne en sætning, som skal læses op. Opgaven kan tilpasses klassearbejde, så hver elev trækker et ord på skift eller samarbejder om ordklasserne.

Stav med katten

Faglige mål

- Eleven kan stave til to-tre bogstavs ord
- Eleven kan lytte/læse sig igennem de 120 ord
- Eleven kan genkende bogstaverne
- Eleven kan sætte lyd og bogstav sammen

Læringstyper

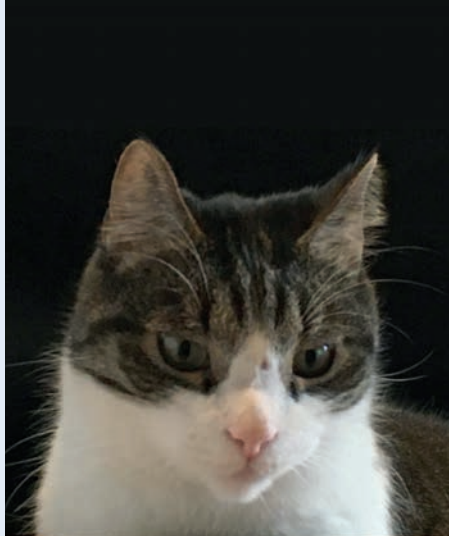
- Visuel
- Kinæstetisk
- Taktil

Før opgaven

Denne opgave kan laves indendørs på en regnvejrsdag og med en enkelt elev ad gangen.

Opgaven lægger an til 1:1 relation mellem lærer/elev samt rolige læringsmæssige forhold.

Opgaven kan differentieres for eksempel i form af længere ord og genkendelse af bogstaver.

Denne type rolige men anderledes staveopgave, giver eleverne ro til at lave fejl uden, at det bliver set af andre og opbygge selvtillid ved nærheden af et velkendt dyr, som hjælper med gen-tagelse af stavningen af de enkelte ord.

Praktisk arbejde og matematik

- Mug ud i en hesteboks

Faglige mål

- Eleven kan regne i kg
- Eleven kan arbejde med praktisk problemløsning
- Eleven kan anvende matematik i sammensatte situationer med virkeligheden
- Eleven kan anvende additionskompetencer
- Eleven kan arbejde undersøgende og med data
- Eleven kan arbejde med enkle statistiske undersøgelser

Læringstyper

- Visuel
- Kinæstetisk
- Analytisk

Før opgaven

Før opgaven skal eleven være introduceret til vægtregning, så dette ikke udvikler en præstationsangst overfor den kommende opgave. Ligeledes skal eleven være bekendt med enkel statistik regning.

Før opgaven

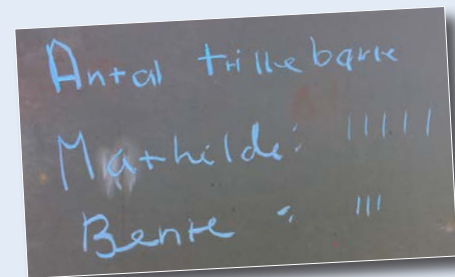
Før opgaven skal eleven være introduceret til vægtregning, så dette ikke udvikler en præstationsangst overfor den kommende opgave. Ligeledes skal eleven være bekendt med enkel statistikregning.

Opgaven er opbygget med gode muligheder for cooperative learning i små grupper af 2 - 4 elever, hvor den fagligt stærke elev kan arbejde styrende med dataindsamlingen, imens den fagligt udfordrede elev har mulighed for at kunne opleve matematikken igennem fysiske/visuelle kompetencer.

Der er rig mulighed for at kunne tilpasse opgaven flere forskellige klassetrin samt faglighed ved påsætning af flere del-opgaver samt tværfaglige opgaver. Det kan for eksempel være samtaler i plenum omkring heste eller samtaler om, hvad en mødding er og hvordan den fungerer.

Opgaven er opbygget til at kunne udvikles i forhold til relationskompetencer forud for de faglige kompetencer.

Til opgaven bruges en skridttæller, som downloades på en mobiltelefon. Man kan lave udregningerne på stedet eller tage de indsamlede data med hjem til skolen og lave udregningerne der.

Udflugt æg - Sæsonbetinget opgave

Faglige mål

- Eleven kan formidle om æggets vej fra æg til unge
- Eleven kan gennemføre et forsøg med baggrund for egne forventninger
- Eleven kan anvende naturtro modeller og perspektivere mellem model og den aktuelle hændelse
- Eleven kan genkende og bruge forskellige fagord knyttet til emnet
- Eleven har kendskab til hønen/andens livsbetingelser

Læringstyper

- Taktil
- Visuel
- Auditiv

Før opgaven

Denne opgave er sæsonbetinget og forbundet med forår/sommer perioden, da vi ikke udrunder kyllinger/ællinger i efterår/vinter perioden.

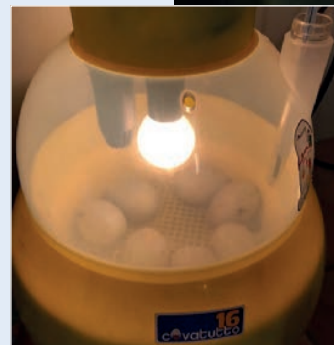
Det er muligt at låne æg til udflugt selv i klasserne, hvor kyllingerne kan afleveres tilbage til Naturskolen.

Opgaven er stærkt forbundet til liv og død, hvilket kan påvirke enkelte elever. Det er ikke alle æg, som klarer sig helt til klækkedagen. Derfor er det vigtigt at forklare omkring livets naturlige ende i det omfang det er muligt med eleverne, inden udflugtningen startes.

Ligeledes er der tale om en længerevarende opgave, som minimum varer 21 dage ved kyllinger og 28 dage ved ællinger. Undervejs skal der varetages forskellige opgaver, som også skal klares i week-ender. Dette er vigtigt at have overvejet ved leje af rugemaskine og/eller æg.

Fagligt før opgaven skal eleverne undervises i høns/ænder og hvad deres livsbetingelser er samt hvordan en høne/and lægger æg. Det resterende faglige i forhold til ægget, kan der undervises i løbende under forløbet med æggens udvikling.

Opgaven kan laves i plenum, da der er mange se-/lytteopgaver, idet æggene

skal ligge i rugemaskinen. Mindre opgaver såsom at kigge på modeller og tegninger, kan med fordel laves i cooperative learning grupperinger af op til 4 elever. Eleverne kan enkeltvist engageres i opgaven ved at give eleverne en dag eller to som ansvarshavende med lærer/fagperson som vejleder i forhold til pasning af æggene.

Undervejs i processen kan der med fordel vises billede og film med æggets vej mod færdig dyreunge. Tal med eleverne omkring det naturlige ved dødd under hele forløbet, så dette ikke ligger an til et chok hos de følsomme elever, hvis uheldet skulle være ude.

Det kan være en fordel at føre dagbog under forløbet, så eleverne kan skrive deres forforståelse ned og sammenligne med hvad der sker under hele forløbet. Derefter kan der tales om hvordan eleverne oplevede de sidste 3 - 4 ugers tid og hvad de selv føler de har fået ud af opgaven.

Hønselortsbingo

Faglige mål

- Eleverne kan arbejde med enkle data, de selv har indsamlet
- Eleverne kan arbejde med addition, subtraktion og division
- Eleverne kan formidle egne refleksioner om hønsehald
- Eleverne kan arbejde undersøgende og stille spørgsmål
- Eleverne kan gengive træk fra omverdenen igennem tegning

Læringsstile

- Taktil
- Kinæstetisk
- Visuel

Før opgaven

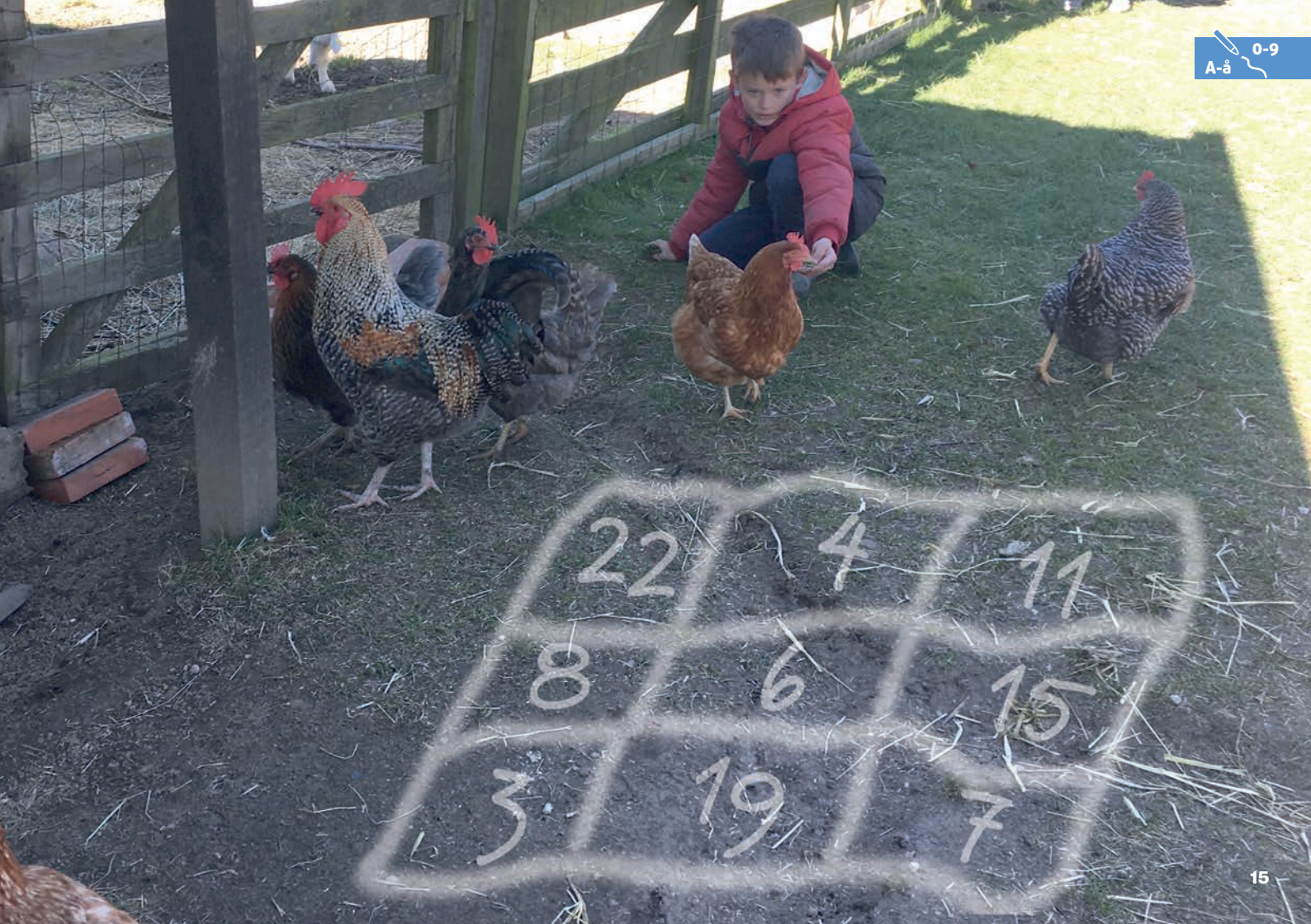
Opgaven kan tage længere tid at udføre, da der arbejdes med dyr. Det er derfor en god idé at sætte opgaven i gang og have en anden opgave kørende ved siden af. Dette kunne for eksempel være at tegne opstillingen af tal i hønsegård/udeareal samt arbejde med

elevernes for-forståelse indenfor, hvad de selv tænker, der sker og gætte på hvor mange tal, der bliver ramt, hvor højt tallet bliver, når de ramte plader med tal lægges sammen osv.

Der kan også arbejdes med andre faglige opgaver, såsom undringsspørgsmål:

”Hvor meget plads tror I, at en høne skal have på en økologisk gård? Hvad med en fritgående høne? Hvad med skrabehøns?” osv. Denne opgave kan laves visuelt med oppustede balloner i en afmærket firkant af 1 m^2 .

22	4	11
8	6	15
3	19	7

Biodiversitet

Faglige mål

- Eleven kan genkende forskellige dyre/plante arter
- Eleven kan samle empiri og bruge denne til analyse
- Eleven kan genkende forskellige levesteder og fortælle om dem
- Eleven kan beskrive hvad de gør og hvorfor til andre (formidling)
- Eleven kan udføre undersøgelser med brug af redskaber

Læringstyper

- Taktil
- Visuel
- Kinæstetisk

Før opgaven

Før denne opgave kan udføres, skal eleven have modtaget undervisning omkring dyr og levesteder. Laves opgaven før eleven er blevet stilladseret i sin viden, er det vigtigt at sørge for opbakning i form af felthåndbøger og undringsspørgsmål, som kan motivere

elevens nysgerrighed. Opgaven er sandsigt opbygget, som er med til at støtte eleven i low arousal, samt at støtte op om elevens fag-faglige kompetencer indenfor naturfag. Opgaven kan bruges som støttende undervisning i 1. - 9. klasse.

Til det fag-faglige læringselement, kan der med fordel bruges følgende:

Naturtjeks eget udviklede materiale, som findes på www.biodiversitet.nu

eller

naturstyrelsens bog om kryb på www.naturstyrelsen.dk

Opgaven kan laves enkeltvist eller i grupper. Gruppeaspektet er godt til for eksempel cooperative learning, hvor en faglig stærk elev kan agere hjælpelærer for en elev på et lavere fagligt niveau. For eksempel kan en elev have opgaven med at skrive eller afkrydse, imens den

anden elev kigger på insekterne og fortæller om observationer.

Opgaven kan derfor opsættes til en mere fortællende tilgang til de elever, hvor de skriftlige kompetencer skaber dårligere selvværd samt at udvikle de stærkere elevers selvtillid inden for deres faglige narrativ.

Ligeledes kan eleverne tegne deres fund eller tage billeder af dem.

Nøgler på nettet:

www.biodiversitet.nu

www.fugleognatur.dk

Til opgaven bruges appen Naturtjæk.

Naturskolens naturterapi

Naturterapi er et tilbud til mennesker med særlige behov for nærhed, kontakt, spejling og low arousal. Forløb tilrettelægges med regelmæssige besøg 1 - 3 gange om ugen. Besøgenes hyppighed, varighed og indhold tilrettes den enkelte elevs/brugers behov og ønsker.

Hvem benytter sig af Naturskolens naturterapi?

Vi tilbyder forløb til følgende:

- Skoler for børn og unge med særlige behov
- Opholdssteder og døgnbehandlingshjem for børn og unge med særlige behov
- Botilbud for voksne med særlige behov
- Elever tilknyttet Dagskolen Ternem

Når man ønsker at bruge Naturskolens læringsrum og -materialer, laves der en aftale med Naturskolens kontaktperson. Der laves en grundig beskrivelse af den

enkelte brugers funktionsniveau, og i hvor stort omfang brugeren kan indgå i et forløb alene med Naturskolens personale, eller om der er behov for støtte fra brugerens eget personale.

Naturterapi med dyr

Naturterapi med dyr, hvor tid og tålmodighed er kodeordene. Bruger og dyr skal lære hinanden at kende og udvikle en fælles forståelse af grænser og behov. Der skal være tid til at lave den samme opgave mange gange, så der findes ro og trykthed i genkendeligheden.

- Det kan være at sidde med en kanin eller et marsvin i skødet, lære at være forsigtig og mærke varmen fra dyret.
- Det kan være at opleve at geden, koen, hesten, æslet, grisen genkender brugeren, og kommer af egen fri vilje for at få kontakt.
- Det kan være at have opgaver om kring dyrepassningen, således eleven

oplever, at det er rigtige og vigtige opgaver han/hun løser – og der er brug for dem.

- Rideterapi. Hvor der bookes 45 minutter pr. elev sammen med ride terapeut.
- Hipoterapi, hvor bruger strigler, passer og laver øvelser med hesten fra jorden

Naturterapi med planter/natur

Med planter/natur, hvor tid og tålmodighed er kodeordene. Bruger og "arbejdspartner" skal lære hinanden og kende. Der skal være tid til at lave den samme opgave mange gange, så der findes ro og tryghed i genkendeligheden.

- Det kan være brugere som har behov for at være udendørs og lave fysiske opgaver af længere eller kortere varighed. Naturterapi med planter og natur giver brugerne en oplevelse af, at det er rigtige og

vigtige opgaver, de løser – at der er brug for dem.

- Det kan være opgaver omkring at lave og reparere hegn.
- Det kan være opgaver som at luge have, så og høste grøntsager mv.
- Det kan være opgaver som at køre med på genbrugsstation.
- Det kan være opgaver som at plante træer, pil og buske
- Overnatte i – eller uden telt – i fold med dyrene. Gå aftenrunden med landmanden og sige godnat til alle dyrene. Se på stjerner fra soveposen.

